

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2024. május 8.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2024. május 8. 9:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a zsidó valláshoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

A) „Nézd, ez az én szövetségem veled. [...] Ábrahám legyen a neved [...]. Szerfölött megsokasítlak, néppé teszek és királyok származnak tőled. Szövetséget hozok létre köztem és közted, majd utánad utódaid Istene leszek. Neked és utánad utódaidnak adom a földet, amelyen most mint jövevény tartózkodol: Kánaán egész földjét örök birtokul, és én Istenük leszek.” (Teremtés könyve)

a) Válassza ki, melyik kifejezés illik leginkább Ábrahámra az A) betűjelű forrás alapján! Karikázza be az egyetlen helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

1. apostol
2. a zsidók ősatyja
3. Isten fia

b) Válassza ki, melyik elnevezés illik leginkább Kánaánra az A) betűjelű forrás alapján! Karikázza be az egyetlen helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

1. Szent város
2. Ígéret földje
3. Paradicsom

c) Nevezze meg Kánaánt egy másik földrajzi névvel! (0,5 pont)

d) Nevezze meg azt a személyt, akihez a héber Biblia első öt könyvét, köztük a Teremtés könyvét szokás kötni! (0,5 pont)

.....

B) „Vessző kél majd Izáj [Dávid apja] törzsökéből, hajtás sarjad gyökeréből. Az Úr lelke nyugszik rajta [...]. Igazságot szolgáltat az alacsony sorúaknak, és méltányos ítéletet hoz a föld szegényeinek. [...] Akkor majd együtt lakik a farkas a báránnyal, és a párduc együtt tanyázik a gödölyével [kecskével]. [...] Mert a föld úgy tele lesz az Úr ismeretével, mint ahogy betöltik a vizek a tengert.” (Izajás könyve)

e) Fogalmazza meg röviden saját szavaival azt a zsidó vallási elképzelést, amelyik megjelenik a B) betűjelű forrásban! (1 pont)

.....

f) A B) betűjelű forrás tartalma az A) betűjelű forrás melyik mondatrészéhez kapcsolódik? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. „Ez az én szövetségem veled.”
2. „Királyok származnak tőled.”
3. „Neked és utánad utódaidnak adom a földet.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Izajás azon egyik alakja a zsidó vallásnak, akik Isten szavát közvetítették, az Isten akaratából bekövetkező eseményeket megjövendölték. Nevezze meg szakkifejezéssel ezt a vallási szerepet! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori szerzetesrendekkel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „A tétlenség a lélek ellensége. Ezért a testvérek a megállapított időben foglalkozzanak testi munkával, más órákban pedig szent olvasmányokkal.”

B) „Senki se merészeljen [...] bármit is sajátjaként bírni. [...] A [...] [kolostor] minden vagyona fölé, legyen az szerszám, ruha vagy bármilyen tárgy, rendeljen az apát testvéreket, akiknek életében és jellemében megbízhat.”

C) „Mihelyt tehát az előljáró valamit parancsol, azon szent szolgálat miatt, melyet fogadtak, valamint a pokoltól való félelem és az örök élet dicsősége miatt, mintha csak isteni parancs volna, késlekedést ne ismerjenek a cselekvésben.”

D) „Házgondnoknak olyat kell kiválasztani a közösségből, aki bölcs, érett jellemű [...]. A lehető legnagyobb gondja legyen a betegekre, gyermekekre, vendégekre és szegényekre.”

(Részletek a bencés rend szabályzatából, 6. század)

E) „Testüket pedig nemcsak böjttel sanyargatták, hanem [...] kétkezi munkával is. [...] Sokszor mentek és segítettek a földjükön dolgozó szegény embereknek, azok pedig utána nemegyszer adtak nekik kenyeret.”

F) „Amikor a [...] testvérek azt javasolták neki [Szent Ferencnek], hogy engedjen valami vagyont, legalább közös tulajdonban, hogy ennek a nagy sokaságnak legyen mihez nyúlnia, Szent Ferenc imádság közben Krisztust hívta segítségül, és a dologgal kapcsolatban tanácsát kérte. Ő rögtön azt felelte, hogy semmiféle magán- és közösségi tulajdont nem akar.”

G) „Egyszer Szent Ferenc Perugia [közép-itáliai város] főterén nagy tömegnek prédikált. [...] Prédikációjában nem hallgatta el a nép olyan bűneit, amelyek által nyilvánvalóan megbántják Istent és a felebarátot.”

(Részletek Szent Ferencnek, a ferences rend alapítójának legendájából, 13. század)

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Állapítsa meg a források és ismeretei segítségével, melyik rendre igazak az állítások! Tegyen X jelet a megfelelő mezőbe! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Csak a bencés rendre	Csak a ferences rendre	Mindkettőre	Egyikre sem
a) A szerzetesek fizikai munkát is végeztek.				
b) Koldulórend volt.				
c) A szerzetesek teljesen elzárkóztak a világiaktól.				
d) A szerzetesek közösséget alkottak.				
e) A rend megalapítása összefüggött a városiasodással megjelenő új vallási igényekkel.				
f) A rendnek jelentős szerepe volt abban, hogy a kereszténység elterjedt Európában.				

g) Magyarozza meg a források segítségével, miben különböztek a két rend alapítóinak elképzelései a szerzetesi szegénységről! (1 pont)

.....

.....

h) Melyik az a szerzetesi fogalom a szegénységen kívül, amelyet az egyik idézett forrás előírja? Nevezze meg a fogalmat, és adja meg a megfelelő forrás betűjelét! (Elemenként 0,5 pont.)

Fogalom megnevezése:

A forrás betűjele:

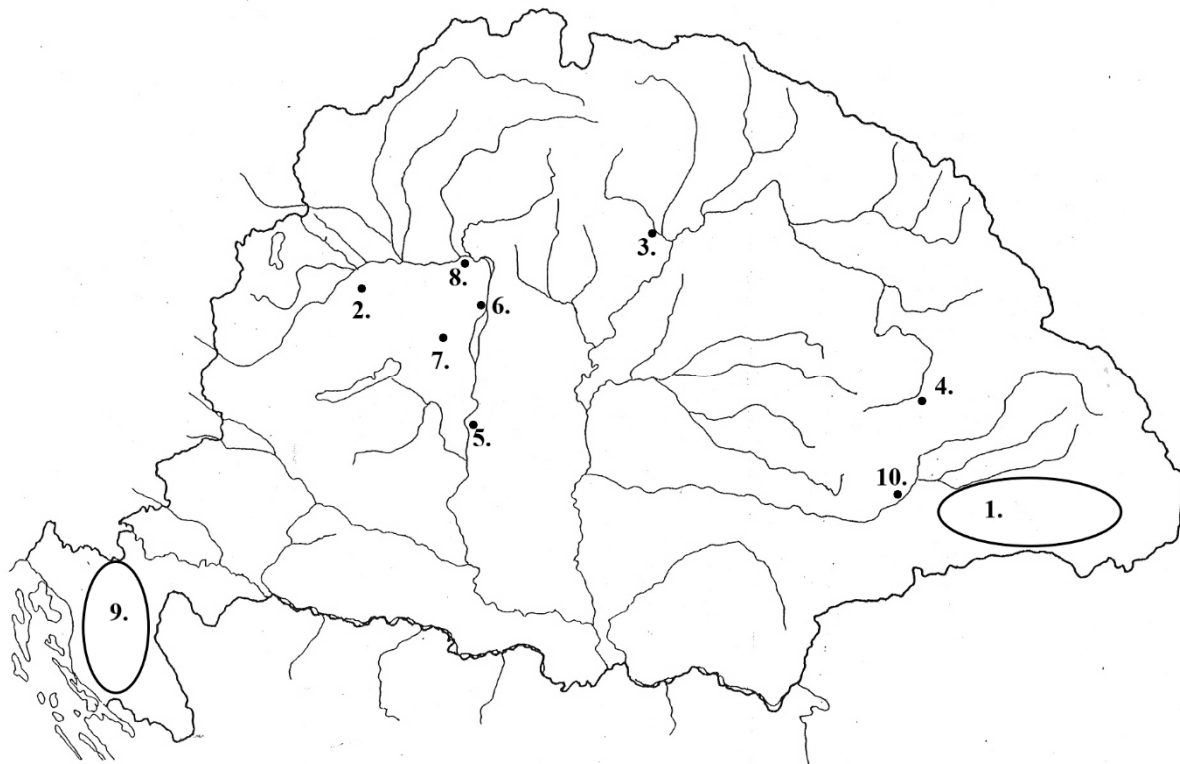
5 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat a középkori Magyarországgal kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Nevezze meg a forrásrészletekhez köthető települést, helyszínt! Írja a helyszínek nevét és térképvázlaton szereplő sorszámát a forrásrészletek utáni pontozott vonalakra! Öt sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

a) „A Pannonia hegyén lévő Szent Márton monostornak az apátja, Anasztáz közbenjárására, [...] olyan kiváltságot engedélyeztünk, amilyent Montecassino Szent Benedek monostora kapott. Szent Márton monostorát még szülőatyánk kezdte és mi fejeztük be Isten segítségével lelkünk üdvéért és királyságunk megszilárdításáért.”
(Egy királyi oklevélből)

Település / helyszín neve: Település / helyszín sorszáma:

b) „Mivel ugyanez a templom az alapítása óta [...] az egész Magyar Királyság székesegyházai felett áll, ez legyen az első az összes templom közül.” (Egy oklevélből)

Település / helyszín neve: Település / helyszín sorszáma:

c) „A felkenés után [az érsek] ráadta Szent István palástját, majd egymás után átnyújtotta neki a koronázási jelvényeket: a keresztet, mely az egyház körüli nagy hatalmát mutatta, a jogart, országalmát és a zászlót, szent szavakkal magyarázva jelentőségüket. Előhozták az ország törvényeit, melyek megtartására a király az érsek felszólítására megesküdött, mire ő fejére tette a koronát.” (Callimachus leírása)

Település / helyszín neve: Település / helyszín sorszáma:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) „A tatárok nem messze a hadseregtől találtak egy gázlót, és egy éjszaka alatt mindnyájan átkeltek rajta, és hajnalban a király seregét körülvéve, jégesőként kezdték lőni nyilaikat a hadseregre. [...] A király pedig nem volt képes felállítani a csatarendet.” (Egy kortárs beszámolója)

Település / helyszín neve: Település / helyszín sorszáma:

e) „András, Isten kegyelméből Magyarország [...] királya [...]. Az erdön túli német vendégek lábaink el járulván alázatosan [...] elpanaszolták nekünk sérelmeiket, hogy ama szabadságokat, amellyel nagyatyánk, a legkegyelmesebb Géza király behívta őket, teljességgel elveszítették volna, ha királyi felségünk megszokott kegyességének tekintetét reájuk nem veti, [...] visszaadtuk nekik az egykori szabadságot.” (Egy kiváltságlevélből)

Település / helyszín neve: Település / helyszín sorszáma:

f) Nevezze meg azt a személyt, akire a) betűjelű forrás aláhúzott része utal! (0,5 pont)

.....

g) Nevezze meg azt a királyt, aki d) betűjelű forrásban szerepel! (0,5 pont)

.....

h) Mi lett a sorsa a királynak a d) betűjelű forrásban leírt csata végén? (1 pont)

.....

i) Karikázza be annak a két kiváltságnak a sorszáját, amelyet visszakaptak az e) betűjelű forrásban panaszkodók? (Elemenként 0,5 pont.)

1. Szedhetnek tizedet.
2. Saját maguk választják bíráikat.
3. Évi egy összegben adóznak.
4. Verhetnek saját pénzt.
5. Adományozhatnak nemesi címeket.

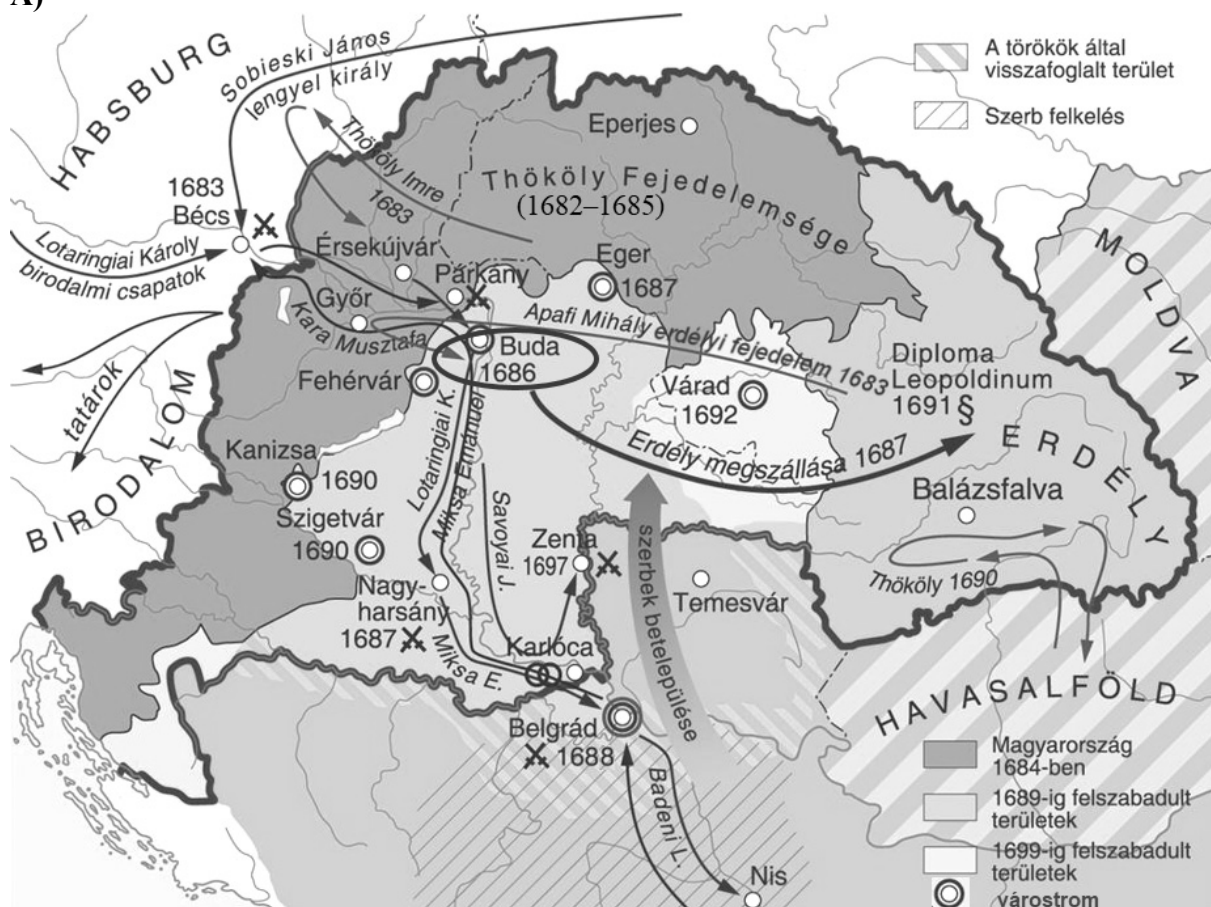
8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. A feladat a török kiűzéséhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A)

A török kiűzésének főbb hadjáratai

a) Válassza ki azt a négy állítást, amelyek igazolhatók a térképvizlat alapján! Karikázza be megfelelő állítások sorszámát!

1. A bécsi udvar nemzetközi segítséget is kapott a törökellenes harcokhoz.
2. XIV. Lajos támadást intézett a Habsburgok ellen.
3. Velence is hadba lépett a Habsburg Birodalom oldalán.
4. A Balkán irányából ortodox vallású lakosság érkezett Magyarországra a török kiűzésének időszakában.
5. A törököket lekötötték a közel-keleti területeken zajló lázadások.
6. Bécs utolsó török ostromakor Magyarország négy részre szakadt állapotban volt.
7. A gyalogsági tüzfegyverek elterjedése elősegítette a keresztény seregek győzelmét.
8. Az osztrák területek is megtapasztalták az Oszmán Birodalom seregeinek pusztítását.
9. A törökellenes háború során számos nagyobb várat blokáddal foglaltak vissza a törökök.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B) „Magyarországnak s kapcsolt részeinek összes karai és rendei kinyilatkoztatják, hogy mostantól jövőre s örök időkre senkit más, mint fenn címzett Ő császári és királyi felségének saját ágyékából származott fiörökösei közül az első szülöttet [...] fogják törvényes királyuknak s uruknak ismerni.” (Az 1687. évi országgyűlés cikkelyéből)

b) Fogalmazza meg, miről mondtak le a rendek a B) betűjelű forrás szerint!

.....

c) Nevezze meg azt a B) betűjelű forrásban nem szereplő rendi kiváltságot, amelyről az 1687. évi országgyűlésen a rendek szintén lemondtak!

.....

C) „A Temesvár várának alárendelt tartomány [...] maradjon meg a magas ottomán [Oszmán] birodalom birtokában. [...] A Maros és a Tisza folyó partjain belül a temesvári körzetben található bármely [...] helységet azzal a feltétellel adják vissza a császári illetékesek, hogy [...] nem lehet azokat a továbbiakban újjáépíteni. [...] Mivel jelen háború idején Magyarországról és Erdélyből többen eltávozva Ő császári felsége fennhatósága alól a magas [török] birodalom határvidékeire vonultak, [...] [e] személyek tekintetében az a megegyezés történt, hogy [...] [ők] távol minden határvonaltól és határvidéktől [éljenek].” (Részlet a háborút lezáró békéből)

d) Válassza ki a C) betűjelű forrás idézett részletéhez kapcsolódó egyetlen igaz állítást! Karikázza be a sorszámát!

1. A Temesvár környéki erősségeket a császáriak a korábbi hadműveletekben elfoglalták.
2. A bécsi udvar egy új végvár vonal kiépítését tervezte a Maros és a Tisza folyó közén.
3. II. Rákóczi Ferencet Rodostóba száműzték.

e) Adja meg a C) betűjelű forrás keletkezésének évszámát!

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. A feladat a bécsi kongresszussal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

Rendelje a táblázatban szereplő állításokhoz a hozzájuk illő terület nevét! A térképen szereplő területek közül válasszon! Egy mezőbe egy területet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Európa a napóleoni háborúk után

Állítás	A térképen szereplő terület neve
a) Napóleon elfoglalta, és névleg helyreállította a terület függetlenségét, amely később orosz uralom alá került.	
b) Németalföld déli részét ehhez az országhoz csatolták azzal a céllal, hogy Franciaország körül erősebb államokat hozzanak létre.	
c) Államok közössége volt, amely a Napóleon által megszüntetett, több mint 800 éves birodalom helyén jött létre.	
d) Veresége után jelentős területeket vesztett, de a forradalmi háborúk előtti határait megtarthatta.	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

„Midőn Önt tanácskozmányainkra meghívjuk, ezt az 1814., 1815. és 1818-ki határozatok alapján tesszük, mely határozatoknak szelleme és célja Felseged előtt épp úgy, mint egész Európa előtt ismeretes. Ezeken a határozatokon nyugszik az európai államoknak kölcsönös biztonságát megállapító szövetsége, melynek egyedüli törekvése és feladata az államok politikai függetlenségét és területi épségét a fenyegető veszélyek ellen megvédeni és ez által Európa békéjét és prosperitását az összes államok békéjének és prosperitásának megvédése által biztosítani.” (Ferenc császár meghívó levele a nápolyi királynak, 1820)

e) Hogyan nevezik a forrás aláhúzott részében említett szövetséget? (0,5 pont)

.....

f) Nevezzen meg egy olyan veszélyt, amelytől meg akarták védeni Európát! (0,5 pont)

.....

3 pont	
--------	--

6. A feladat a 19. századi politikai eszmékhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Az Ifjú Itália azoknak az olaszoknak a testvérisége, akik hisznek a haladás és a kötelesség törvényében, akiknek meggyőződésük, hogy Itália hivatása a nemzeté válás, amit önerejéből végbe vihet – hogy a múltbeli kísérletek balsikere nem gyengeségnek, hanem a forradalmi elemek erőtlén vezetésének tudható be –, hogy a siker titka az erőfeszítések állhatatosságában és egységében rejlik; olaszok testvérisége, akik szövetkezésben egyesülten gondolataikat és tevékenységüket a nagy célnak szentelik, hogy felélesszék Itáliát mint szabad és egyenlő emberek nemzetét, amely egységes, független és államilag önálló. A nemzet az egyetlen szövetségben testvérré vált és egyetlen közös törvény alatt élő olaszok egyetemessége.” (Giuseppe Mazzini, 1834)

B) „Hús-huszonötmillió nép vagyunk, melyet emberemlékezet óta ugyanazzal a névvel illetnek, az olasz névvel, melyet az Isten által valaha húzott legpontosabb természetes határok zárnak körül, mely ugyanazon nyelvet beszél, ugyanazon hitet vallja, melynek ugyanazok a szokásai és hagyományai, amely büszke Európa-szerte ismert politikai, tudományos és művészeti múltjára, és amely kétszer is az egység szavával és kötelékével ajándékozta meg az emberiséget, először a császárok Rómájáéval, később pedig, midőn még nem árulta el hivatását, a pápákéval. [...] Nincs zászlónk, [...] nincs rangunk az európai nemzetek között. Nincs közös központunk, közös [társadalmi] szerződésünk, közös piacunk. Hét államra vagyunk feldarabolva.” (Giuseppe Mazzini, 1845)

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Döntse el, melyik állítás melyik forrásrészletre igaz! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőibe! Egy sorba csak egy X jelet írjon!

Állítások	A	B	Mindkettő	Egyik sem
a) A nemzetet inkább egy megteremtendő, jelenleg alakuló közösségként írja le.				
b) A nemzetet inkább egy eleve adott közösségként írja le.				
c) A nemzetet inkább egy adott társadalmi csoporttal azonosítja.				
d) A leendő állam határait egyértelműnek tekinti.				
e) Utal a jelenbeli kisállami széttagozódásra.				
f) Említi a Német-római Birodalom által biztosított egységet.				

g) Nevezze meg pontos szakkifejezéssel azt az intézményt, amely a B) betűjelű forrásrészlet szerint egyszerre összetartó köteléke a nemzetnek, ugyanakkor egységének akadály is egyben!

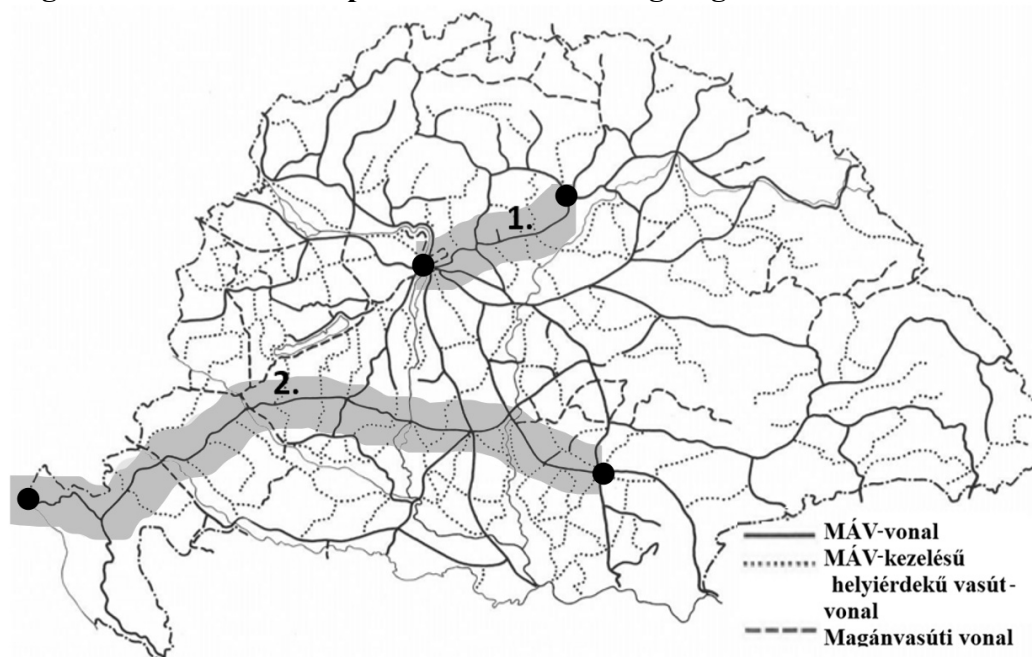
.....

h) A nemzetté válás melyik eleme nem valósult még meg Mazzini szerint? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. önelnevezés
2. jogegyenlőség
3. nyelvi egység

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori Magyarország gazdaságával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a térképábrázlat és ismeretei segítségével!

Magyarország vasúthálózata 1914-ben

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) **Mi volt a térképvázlaton 1. számmal jelölt és szürke háttérrel kiemelt vasútvonal két végpontja között, kelet–nyugati irányba történő áruszállítás elsődleges gazdasági jelentősége? Válaszában nevezze meg a legjellemzőbb árucsoportot is! (1 pont)**

.....

b) **Mi volt a térképvázlaton 2. számmal jelölt és szürke háttérrel kiemelt vasútvonal két végpontja között, kelet–nyugati irányba történő áruszállítás elsődleges gazdasági jelentősége? Válaszában nevezze meg a legjellemzőbb árucsoportot is! (1 pont)**

.....

c) **Állapítsa meg a térképvázlat segítségével, melyik állítás igaz a helyiérdekű vasutakra! Karikázza be az egyetlen helyes állítás sorszámát! (0,5 pont)**

1. A helyiérdekű vasutak a fővonalakról leágazó, nem országos jelentőségű vasutak voltak.
2. A helyiérdekű vasutak jellemzően magánvállalkozások tulajdonában maradtak a korszak végéig.
3. Helyiérdekű vasutaknak azokat a vasutakat nevezték, amelyek Budapest és a környező települések összeköttetését biztosították.

d) **Nevezze meg azt a személyt, akire a következő leírás vonatkozik! Utónevét is írjon! (0,5 pont)**

Minisztersége alatt az állam számos vasútvonalat felvásárolt a magánvállalkozásoktól, így elérte, hogy a Magyar Államvasutak (MÁV) rendelkezzen a leghosszabb vonalhálózattal Magyarországon. Ezzel párhuzamosan átalakította a vasúti díjszabást.

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**8. A feladat a gazdasági világválsághoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

Roosevelt amerikai elnök beszédeinek következő részletei a New Deal egy-egy intézkedésére vagy az általa létrehozott intézményre utalnak. Írja a forrásrészletek után a pontozott vonalra a megfelelő intézkedés vagy intézmény sorszámát! Egy forrásrészlethez egy sorszámot rendeljen! Egy sorszám kétszer is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

1. Polgári Tartalék Hadtest és Közmunkák Hivatalának felállítása
2. Mezőgazdasági Szabályozási Hivatal létrehozása
3. banktörvény elfogadása
4. aranytartalék-törvény elfogadása
5. tisztességes verseny szabályainak bevezetése

A) „Egy hónappal később már a betétek 90%-ához hozzáférhettek a tulajdonosaik. Ma már csak a betétek 5%-a van zárolva.”

a) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

B) „Háromszázezer fiatalembert fogtunk gyakorlatias, hasznos munkára az erdeinkben, és hogy megakadályozzák az áradásokat és a talajeróziót.”

b) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

C) „Utakat és hajókat építünk, elhárítjuk az árvízveszélyt, fejlesztjük a belföldi hajózást, és számos más öfenntartó települési és tagállami beruházást támogatunk.”

c) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

D) „Ez csak akkor lehetséges, ha megengedjük, sőt támogatjuk az együttműködést az iparban, hiszen enélkül minden ágazatban néhány önző ember éhbért fog fizetni, és ragaszkodik a hosszú munkaidőhöz.”

d) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

E) „Néhány terményből többet termelünk, mint amennyit elfogyasztunk, vagy a válságban lévő világpiacon el tudunk adni. A megoldás tehát nem az, hogy még többet termeljünk.”

e) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

F) „Ha már helyreállítottuk a megfelelő árszínvonalat, azután próbálhatjuk csak meg kialakítani és megőrizni a dollár értékét, amelynek vásárlóereje nem változik majd az elkövetkező generációk idején sem.”

f) **Intézkedés vagy intézmény sorszáma:**

g) Fogalmazza meg saját szavaival, mi a B), C) és D) forrásrészletekben megfogalmazottak közös válságkezelési célja! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat a Horthy-korszakkal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!** (Elemenként 0,5 pont.)

a) A következő források egy-egy, a térképen sorszámmal jelölt területre és az azzal kapcsolatos revíziós lépésre vonatkoznak. Rendelje a forrásokhoz a hozzájuk kapcsolódó területeket! Írja a területek sorszámát a táblázat megfelelő sorába! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is felhasználhat, egy sorszám kimarad.

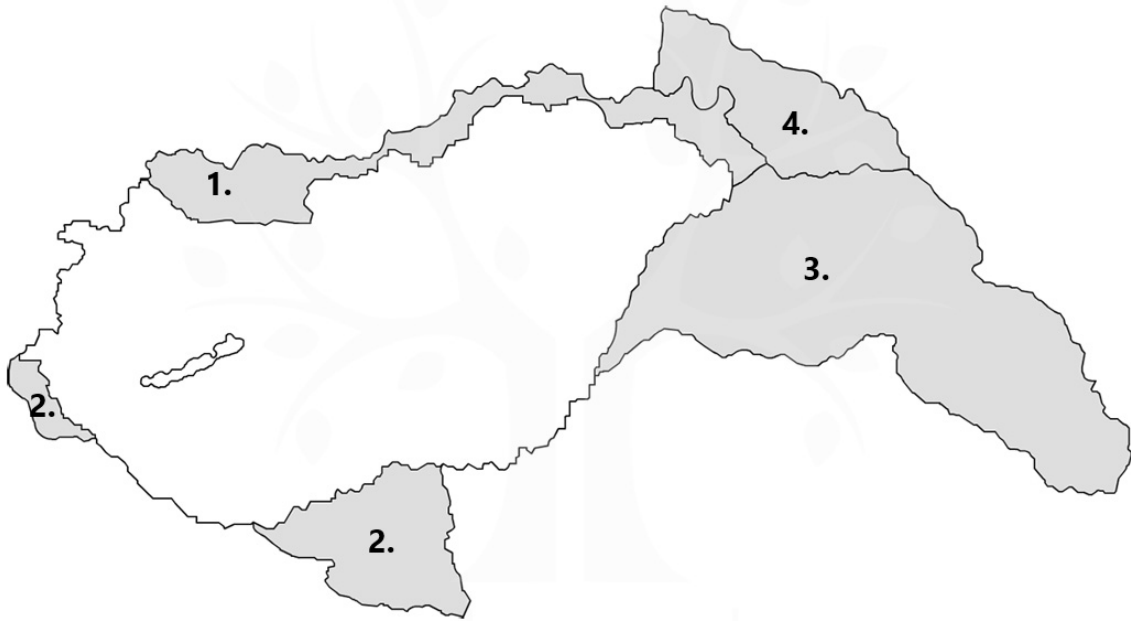
A) „Igen megbízható forrásból közölték velem, [...] [hogya erre a területre] sem Berlinben, sem Rómában nem úgy tekintenek, mint amelyet a bécsi döntés rendezett volna. Németország úgy tett, mintha ellenezné a lengyel–magyar közös határ létrehozását, valójában nincs ez ellen.” (A római francia nagykövet táviratából)

B) „A [...] [szomszédos] kormány álláspontja teljességgel elfogadhatatlan volt, mely a magyar többségű területeknek csupán tört részével számol, és a Duna mentén fekvő Komáromon kívül az ottani számos magyar város közül egyetlenegyre sem tér ki. [...] A megszállt területeken élő nemzettársainkat mindemellett zaklatások érték, erőszakkal vették el tőlük minden élelmüket és jószágukat. [...] Arra kérném egyúttal Excellenciádat, hogy adjon alkalmat alapos és sürgős helyzetismertetésre.” (Horthy levele Hitlernek)

C) „[A szomszéd ország kormánya] eddigi nyilatkozataiból semmit visszavonni vagy ahhoz hozzáadni nem tud. A magyar kormány területi igényekre alapítja álláspontját anélkül, hogy az etnikai elvet tekintetbe venné. [...] [A szomszédos ország kormánya] viszont etnikai elv alapján áll, mely lakosságcserével megvalósítható, és logikusan együtt jár területi módosítással. A székelyek problémája is megoldható lakosságcsere alapján.” (Jelentés a magyar külügyminiszternek)

D) „»Örülünk, de nem vagyunk elégedettek.« – jelentette ki a [...] szónokló [magyar politikusok] egyike. [...] Úgy határoztak, hogy [a Trianon-]emlékművek előtt [...] a zászlók továbbra is félárbocon maradjanak, s nem csupán Erdélyért és a Bánátért, de a [szóban forgó területhez tartozó, vissza nem került] északi megyékért is, mivel ezek, bármilyen nyelven beszéljenek is lakosaik, nem kevésbé a nemzeti történelmi örökség részét alkotják.” (A budapesti francia nagykövet jelentése Párizsba)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Magyarország területi revíziója, 1938–1941

Forrás betűjele	Terület sorszáma
A)	
B)	
C)	
D)	

b) Nevezze meg azt a két államot, amelyek mindkét bécsi döntésben döntőbírói szerepben voltak!

.....

c) Mivel érveltek a D) betűjelű forrásban szereplő politikusok a még vissza nem csatolt területek visszacsatolása mellett? Karikázza be a két helyes érv sorszámát!

1. Az ásványkincsekben gazdag területek visszacsatolásától várták a gazdaság megerősödését.
2. A revíziót etnikai alapon akarták végrehajtani.
3. A Habsburg Birodalom helyreállításához ezen területekre is szükség volt.
4. A Szent István-i Magyarország visszaállítását tartották elfogadhatónak.
5. Történelmi alapon követelték vissza ezeket a területeket.

4 pont

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) A válság nyomán egy olyan állam robbantotta ki a háborút, amelyre semmi nem utal a karikatúrán. Nevezze meg ezt az államot! (0,5 pont)

.....

g) Hogyan viszonyult az Amerikai Egyesült Államok a válság nyomán kirobbanó háborúhoz? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Katonai beavatkozásával eldöntötte a háborút szövetségesei javára.
2. Nem támogatta a nyugat-európai hatalmak háborúját.
3. Titokban fegyvereket szállított a megtámadott államnak.

4 pont

11. A feladat a Rákosi-diktatúrához kapcsolódik.
Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

A szántóterület megoszlása egyes üzemtípusonként (ezer kataszteri hold)			
év	termelő- szövetkezet	kisparaszti birtok	jómódú paraszti birtok
1949	76	7731	1650
1950	419	7391	1271
1951	1253	6620	942
1952	1795	6019	530
1953	2478	5067	449

Korabeli karikatúra

A karikatúra felirata:

- Örül Zsíros szomszéd, hogy nemsokára csépelhet?
– Nem öröm az már nekem. Az volt az igazi, amikor a béreseimet csépelhettem!

a) Mely folyamat / intézkedés következménye volt a termelőszövetkezetek szántóterületének a táblázatból kiolvasható változása 1949 és 1953 között? Nevezze meg szak kifejezéssel! (0,5 pont)

.....

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Nevezze meg, mely üzemtípust támadja a karikatúra! A táblázatban szereplő üzemtípusok közül válasszon! (0,5 pont)

.....

c) Mivel vádolták a karikatúra középpontjában szereplő személyt? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Akadályozza a földosztást.
2. Rendszerellenes megmozdulást szervez.
3. Kizsákmányoló osztály tagja.

d) Az állam mezőgazdasági birtokviszonyokat átalakító törekvése nem ért el átütő eredményt. Válassza ki azt a két állítást, amelyek ezt a táblázat adatai alapján alátámasztják! Karikázza be a két megfelelő mondat sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A termelősövetkezetek és állami gazdaságok szántóterülete a sokszorosára nőtt.
2. A jómódú paraszti birtokok szántóterülete a töredékére csökkent.
3. A korszakban végig magánparaszti művelésben volt a szántóterület többsége.
4. Az állami gazdaságok szántóterülete meghaladta a jómódú paraszti birtokét.
5. A vizsgált időszakban a kisparaszti birtok szántóterülete csak egyharmadával csökkent.

e) Magyarázza meg, hogyan függött össze az iparosítással a mezőgazdasági birtokviszonyok átalakítása? (1 pont)

.....

f) Ki volt az a kommunista politikus, aki miniszterelnökké választása után megállította a táblázatból kiolvasható folyamatokat? Utónevét is írjon! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a mai Magyarország politikai intézményeivel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Mely intézmények megnevezése hiányzik az Alaptörvényből vett idézetekből? Írja a táblázatba a betűjelekhez a megfelelő intézmény nevét! A felsorolt intézmények közül válasszon! Egy betűjelhez egy intézményt írjon! Egy intézmény kimarad.

Intézmények: Állami Számvevőszék, képviselő-testület, kormány, Kúria, Magyar Nemzeti Bank, ügyészség

„A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a(z) **[a]** gyakorolja.”

„A(z) **[b]** a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.”

„A(z) **[c]** az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve.”

„A(z) **[d]** a) törvényben meghatározottak szerint jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben; b) képviseli a közvádat a bírósági eljárásban;”

„A(z) **[e]** sarkalatos törvényben meghatározott módon felelős a monetáris [vagyis a gazdaságban forgó pénzmennyiség szabályozásával összefüggő] politikáért.”

Betűjel	Intézmény
a)	
b)	
c)	
d)	
e)	

f) Mi a címe az Alaptörvény azon részének, amelyből az előző feladatrészekben szereplő idézetek származnak? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Nemzeti hitvallás
2. Szabadság és felelősség
3. Az állam
4. Különleges jogrend

3 pont	
--------	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	5	
	3. feladat	8	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	3	
	7. feladat	3	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	3	
		Összesen	50
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2024. május 8.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2024. május 8. 9:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A középkori városi társadalom	rövid
	1849 után	14.	Az olasz fasizmus	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Az Anjou-kor társadalma	hosszú
	1849 után	16.	A piacgazdaságra való áttérés	hosszú
Komplex	—	17.	Az USA európai jelenléte	korszakokon átívelő
	—	18.	Ferenc József és Kádár János	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a középkori városokkal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a középkori városi társadalom és életmód fő jellemzőit!

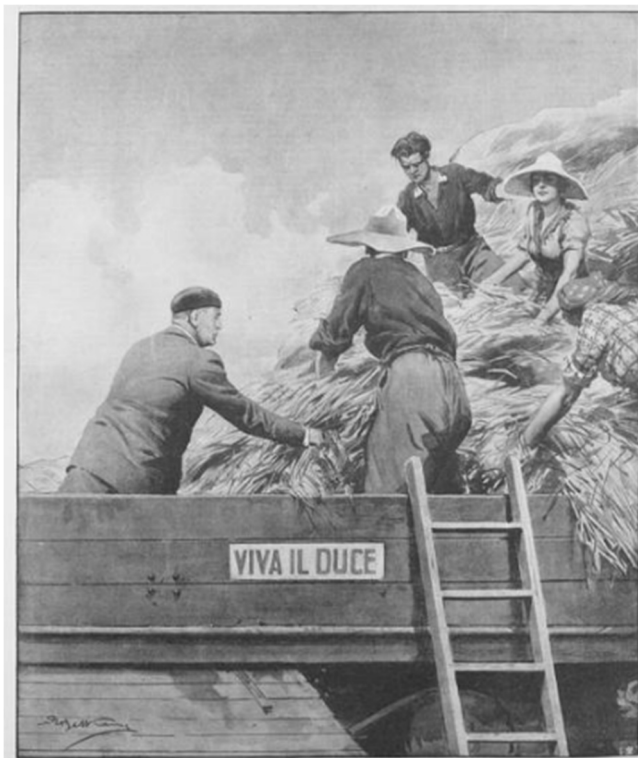
„Aki felesküdt a kommunára [a város közösségére], a város falain kívüli helység előjáróságához ne menjen pereskedni vitás ügyeiben. [...] A kommuna tagjai közül tizenhárom tanácsbelit kell kiválasztani, s e tanácsbeliek [...] javaslata szerint egy vagy két előjárót kell ezek közül megválasztani.” (Egy francia városi kommuna szokásjogának királyi megerősítése, 1182)

„Német utca, Olasz utca, Zsidó utca, Kalmár utca, Ötvös utca, Szent Pál utca, Patikáros [gyógyszerész] sor, Szent György utca” (A középkori Buda néhány utcaneve)

14. A feladat a két világháború közötti Olaszországgal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a fasiszta ideológia fő jellemzőit!

„Uraim! A mai napon ebben a teremben pusztá udvarias kötelezettséget teljesítek önökkel szemben, melyért nem várom a hálának semminemű megnyilvánulását. [...] Azt állítom, hogy a forradalomnak jogai vannak. Hozzáteszem, mindenki tudja, azért vagyok itt, hogy megvédjem és a lehető legmesszemenőbbre fokozzam a feketeingesek forradalmát. [...] Ebből a süket szürke teremből sereggemmel egy tábori tanyát csinálhattam volna, [...] és kizárólag fasiszta kormányt alakíthattam volna. Mindezt megtehettem volna, de nem akartam megtenni, legalább most, kezdetben nem.” (Mussolini miniszterelnöki bemutatkozó beszéde az olasz parlamentben)

Egy korabeli újság címlapja, amely a gabonacsatát (a gabonatermesztésért indított kampányt) ábrázolta. A képen olvasható felirat magyarul: „Éljen a Vezér”.

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„[I.] Lajos király a főpapoknak, báróknak, [...] nemeseknek és birtokos embereknek [...]: elpanaszolták neki Péter sárvári bíró, valamint Tamás és Wuel ottani esküdt polgárok a maguk és minden polgár- és hospestársuk nevében, hogy amikor ők [...] a címzettek területeire és birtokaira mennek, közülük számosan őket feltartóztatják és akadályozzák javaikban és személyükben [...]. Ezért a király utasítja a címzetteket, hogy amikor és ahányszor ezen királyi polgárok és hospesek a birtokaikra, falvaikba és területeikre mennek a jelen oklevél tanúságával, felettük ne ítélkezzenek, bíróságuk elé állni őket ne kényszerítsék, [...] akadályozni és feltartóztatni ne merészeljék. Ha pedig a címzettek közül valakinek keresete [értsd: vádja/követelése] [...] lenne ezen polgárok ellen, a pert a polgárok bírója és esküdtjei előtt folytassák le.” (I. Lajos oklevele, 1364)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

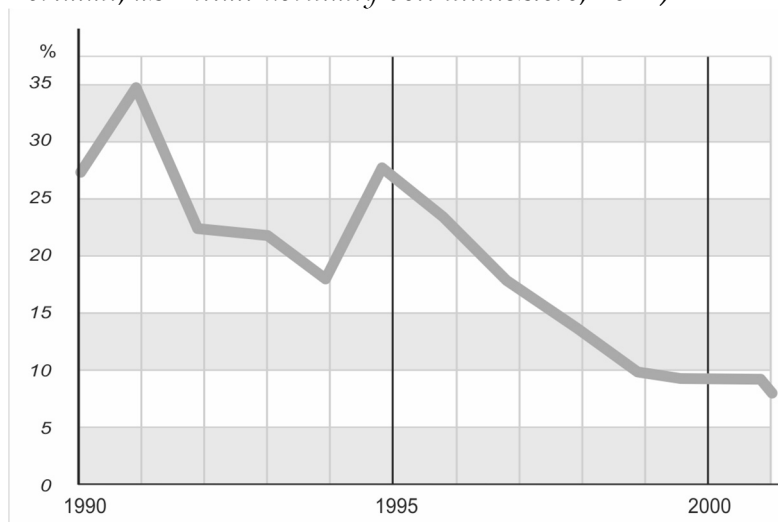
16. A feladat a magyarországi rendszerváltozással kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, milyen alapvető változások történtek a magyar gazdaságban a piacgazdaságra történő áttéréskor! Válaszában térjen ki a kárpótlás problémáira és a külkereskedelem átalakulására is!

„A gazdasági társaságok saját cégnevük alatt jogokat szerezhettek, és kötelezettségeket vállalhatnak, így különösen tulajdont szerezhettek, szerződést köthetnek, pert indíthatnak és perelhetők. [...]

Gazdasági társaságot [...] – belföldiek és külföldiek egyaránt – üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására vagy annak elősegítésére alapíthatnak, működő ilyen társaságba tagként beléphetnek.” (Gazdasági társaságokról szóló törvény, 1988)

„Hozzá kell tennünk azt is, hogy 1990 után szinte a teljes élelmiszer-feldolgozóipart felvásárolták a nyugati befektetők, azokat nem korszerűsítették, hanem egyszerűen leállították. Így történt például a cukorgyárakkal is, melyekből egy dolgozik még hazánkban, osztrák tulajdonban, a kaposvári. A leállított cukorgyárak termelési kvótáját is eladták, ezzel szinte ingyen jutottak piachoz. Egyszerűen becsapták az eladósodott ország kormányát, melynek az ipar modernizációját ígérték.” (Andrásfalvy Bertalan, az Antall-kormány volt minisztere, 2014)

Az éves infláció mértéke Magyarországon 1990–2000 között

Az aktív keresők száma gazdasági ág szerint 1980, 1996 (ezer fő)		
Év	1980	1996
Ipar	1 724,6	933,9
Építőipar	410,8	204,4
Mezőgazdaság	957,5	279,4
Közlekedés, posta, távközlés	413,0	315,8
Kereskedelem	498,5	468,7
Szolgáltatások és egyéb	1 064,4	1 282,6
Összesen	5 068,8	3 484,8

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a jelenkor történelméhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével az Amerikai Egyesült Államok európai jelenlétét a második világháború lezárulásától az ezredfordulóig a következő szempontok alapján:

- a világháború lezárultával kialakult helyzet;
- az európai újjáépítésben vállalt szerep;
- a katonai szövetségi rendszer kialakítása;
- Németország felosztása;
- a magyar forradalom és szabadságharc ügye;
- az enyhülés eredménye;
- a hidegháború vége;
- beavatkozás a felbomló Jugoszláviában;
- a NATO keleti bővítése!

Válaszában az amerikai szerepvállalásra és nézőpontra összpontosítson, az egyes eseményeket csak ennek fényében tárgyalja! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Európa szükségletei a következő 3-4 évben sokkal nagyobbak a külföldi – főleg amerikai – élelmiszerek és alapvető termékek iránt, mint amiért jelenleg fizetni képes, ezért további segítségre van szükségük, e nélkül igen súlyos gazdasági, szociális és politikai nehézségekkel kell szembenézniük. [...] Eltekintve mindennek a világhelyzetre gyakorolt demoralizáló hatásától s annak lehetőségétől, hogy az emberek kétségbeesett helyzete zavargásokat válthat ki, az Egyesült Államok gazdaságára gyakorolt hatása is világos lehet előttünk.” (Marshall amerikai külügyminiszter, 1947)

„A helyzet azonban olyan volt, hogy Anglia és Franciaország semmi módon nem csatlakozhatott volna hozzánk magyarországi beavatkozásra. Arról nem is lehetett szó, hogy német és olasz erők a mieinkhez csatlakozva a semleges Ausztrián, a titoista Jugoszlávián vagy a kommunista Csehszlovákián nyomuljanak be oda. [...] Egyedülálló amerikai csapatok bevetése magyar területre ellenséges vagy semleges országon át: ez általános háborúba rántott volna.” (Eisenhower amerikai elnök visszaemlékezése a magyar forradalom időszakára)

„A részt vevő államok [...] tartózkodnak attól, hogy bármilyen módon [...] beavatkozzanak egy másik [...] állam [...] joghatóságának körébe tartozó bel- és külügyekben [...], tartózkodnak [...] a fegyveres beavatkozás, vagy ilyen beavatkozással való fenyegetés bármely formájától. [...] A részt vevő államok [...] elősegítik és ösztönzik az állampolgári, a politikai, a gazdasági, a szociális, a kulturális és egyéb jogok és szabadságjogok hatékony gyakorlását, [...] tiszteletben tartják a [...] kisebbségekhez tartozó személyek jogát a törvény előtti egyenlőségre.” (A helsinki értekezlet záróokmánya)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„»Azt akarom közölni Önnek és az Egyesült Államokkal, hogy a Szovjetunió semmilyen körülmények között nem fog háborút kezdeményezni – ez nagyon fontos.« – mondta nekem Gorbacsov. »A Szovjetunió kész arra, hogy az Egyesült Államokat ne ellenségnek tekintse, és kész kijelenteni, hogy kapcsolatunk együttműködésen alapszik.« [...] Én Európára tereltem a szót. [...] »Nem kérheti tőlünk, hogy ellenezzük a német újraegyesítést. Tisztában vagyok vele, hogy ez nagyon érzékeny téma és megpróbáltunk a legnagyobb visszafogottsággal eljárni.« [...] Gorbacsov azt válaszolta, [...] hogy erősíteniünk kell a stabilitást és ügyelni arra, hogy ne tegyük tönkre azokat az eszközöket, amelyek fenntartották az egyensúlyt Európában. Azt javasolta, hogy a jövőben a Varsói Szerződés és a NATO is inkább politikai, mint katonai természetű szervezetté váljon.» (Bush amerikai elnök visszaemlékezése az 1989-es máltai csúcstalálkozóra)

„A Felek felkérlik az ENSZ Biztonsági Tanácsát, hogy [...] állítson fel egy nemzetközi Végrehajtó Erőt (IFOR). A Felek egyetértenek abban, hogy ez a Végrehajtó Erő NATO-tagállamok és más országok szárazföldi, légi és tengeri egységeiből álljon, amelyeket Bosznia-Hercegovinába telepítenek, hogy segítsék jelen Egyezmény előírásainak megvalósulását. [...] A Felek egyetértenek abban, hogy a NATO által felállított egységek a NATO parancsnoklási láncán keresztül az Észak-atlanti Tanács irányítása és politikai ellenőrzése alatt fognak állni.» (A boszniai háborút lezáró daytoni béke, 1995)

18. A feladat Ferenc Józseffel és Kádár Jánossal kapcsolatos. (komplex – összehasonlító)
Vesse össze a források és ismeretei segítségével Ferenc József és Kádár János magyarországi hatalomgyakorlását és emlékezetét a következő szempontok alapján:

- a hatalomra jutás körülményei;
- a hatalomgyakorlás kezdetén alkalmazott megtorlás;
- hatalomgyakorlásuk elfogadása, konszolidációja;
- a saját korukban róluk kialakított kép;
- a politikai helyzet halálukkor;
- emlékezetük!

„Nos, a távolságtartás az évek során lassan, de biztosan megváltozik. Lassan kihál az a gárda, amelyik még saját kivívott szuverenitásából [értsd: az uralkodótól független elismertségéből] vezette le a közéleti tekintélyét, s helyüket egyre inkább azok veszik át, akik pozíciójukat, politikai súlyukat már az új rendszernek köszönhetik. Megindul a »felfelé idomulás«, amikor is a törvényes uralkodó iránti tisztelet mellett már feltűnik a szervilizmus [szolgalelkűség] jutalomvárása.» (Gerő András történész)

„Híressé vált jelmondata („Aki nincs ellenünk, az velünk van”), az emberek magánéletébe, gyarapodásába való be nem avatkozás gyakorlata, a „gulyás-kommunizmus” egész cinikus, de kellesmes rendszerének fokozatos kialakítása lassanként mellé állította mindazokat, akik 1956 fő céljairól, a demokráciáról és a függetlenségről hajlandók voltak átmenetileg megfeledkezni. [...] Fontos vonása volt a kiegyensúlyozottság, a kiszámítható, csaknem eseménytelen folyamatosság.” (Litván György történész Kádár Jánosról)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egy mozifilm plakátja, 1914

Korabeli fénykép Kádár Jánosról

„Amikor a »boldog békeidők« fogalmát használják, akkor ezt a Monarchiára vonatkoztatják! [...] Annak fényében viszont, ami utána következett, megdicsőült, és a szóhasználatból is látszik, hogy ma már tiszteletre méltónak, tekintélyesnek és eredményesnek hat mindaz, ami akkor történt. [...] A »boldog békeidőkben« Ferenc Józsefnek kulcsszerepe volt.” (Gerő András történész)

„Ha pozitívan nyilatkoznak az emberek utólag a Kádár-rendszerről, az nem feltétlenül azt jelenti, hogy ők akkor is elégedettek voltak. Jelentheti azt is, hogy a kérdezés időpontjában elégedetlenek a fennálló rendszerrel, és ez felértékeli a szemükben a korábbi rendszert.” (Berkics Mihály pszichológus, 2015)

A választott komplex feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

13. Boronkai – Gianone – Kormos – Kovács – Rubovszky – Tamásiné: Történelem 9. MKPK–SZIT, 2021.
Végh András: A középkori Buda helyrajza <https://mek.oszk.hu/09300/09315/pdf/buda1.pdf>
14. Domenica del Corriere, 1933. aug. 20.
https://www.corriere.it/foto-gallery/cultura/15_novembre_09/battaglia-grano-mussolini-bb3bebf2-86e9-11e5-858b-c98d4f30b0b8.shtml
15. A történelemérettségi nagykönyve I. Szerk.: Tamásiné Makay Mariann. Bp. 2016.
Benkő Tibor: Betekintés a középkori városokat formáló hatalmi harcokba.
https://osszkep.hu/wp-content/uploads/2017/10/kiv%C3%A1lts%C3%A1lgolt-telep%C3%BC1%C3%A9sek_v%C3%A1rosok.jpg
Anjou-kori oklevéltár XLVIII. 1364 Szerk.: Piti Ferenc. Budapest–Szeged, 2018.
<http://real.mtak.hu/88882/1/Anjou1364.pdf>
1351. évi törvénycikkek
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=35100011.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fkeyword%3D1351>
16. <http://jogiportal.hu/index.php?id=w9y3roysew7jz6khf&state=19960101&menu=view>
Boronkai-Kaposi-Katona-Száray: Történelem 12.
<http://eco.u-szeged.hu/download.php?docID=7514>
<https://www.penziranytu.hu>
17. Boronkai – Kaposi – Katona – Száray: Történelem 12. NT-17442
<https://www.georgeandbarbarabush.org/2019/12/1989-malta-summit-watching-the-world-wake-up-from-history/>
<https://www.osce.org/files/f/documents/e/0/126173.pdf>
18. Gerő András: Képzelt történelem. Fejezetek a magyar szimbolikus politika XIX–XX. századi történetéből. Budapest, 2004. <https://mng.hu/mutargyak/imadkozik-a-kiraly-filmplakat/>
https://tortenelem.mandiner.hu/cikk/20161005_szobrot_erdemel_ferenc_jozsef_gero_andras_a_mandinernek
Litván György: A Kádár-kép metamorfózisai. Rubicon, 2000/6. <https://rubicon.hu/cikkek/a-kadar-kep-metamorfozisa>
<https://stefan2001.blogspot.com/2013/01/csilleberc1966.html>
https://hvg.hu/kultura/20151019_kadarnosztalgia_megjelenes_berkics_mihaly

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző